

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 210.

V Ljubljani, v sredo 16. septembra 1885.

Letnik XIII.

Začetek šol.

(Dalje.)

Včeraj smo opazovali srečnega trgovca, oziroma se danes po kakem obrtniku. Da ne bomo predaleč hodili in preveč zbirali, vzemimo si mizarja. Jako lepo in priporočila vredno rokodelstvo, s katerim si človek povsod kruh zasluži. Sv. Jožef je v Nazaretu s tem nebeško družino redil! Trpljenja, ne bomo rekli, da ga ni; toda kateri stan pa ga nima? Mizarski pomočnik — to seveda ne vsak, pač pa mnogi naleti na srečo, da se mu ponudi dobra partija, začetek je storjen. Nekaj kapitala je tukaj, vse drugo mu dajo pridne roke in razumna glava. Ljudje kar trumoma k njemu deró, kedar zvedó, da dobro dela in da ni predrag. Kdor zida novo hišo, oglasi se mladi mizar pri njem. Ker je na glasu spretnega obrtnika, mu vsak rad delo izroči in je tudi popolnoma zadovoljen, kedar je taisto zgotovljeno. Mizar se pa večinoma dobro počuti, kajti če tudi dobiček ni velik, kolikor toliko pa že odpade, da je lahko zadovoljen. Ne bomo rekli, da ga véasih račun ne zapelje; no, se že primeri, ali tedaj ima pa že gospodar toliko srca, da mu škodo kolikor toliko povrne. Za malimi podjetji pridejo večja in tista mu pa že čistega dobička prinašajo, proti kateremu naj se le vsaka uradniška plača skrije! Vrh tega pa takemu spretnemu mizarju tudi še slava ne izostane. Po razstavah odlikujejo se njegovi izdelki z zlatimi medalijami in mu konečno še celo c. kr. dvornega mizarja naslov prinesó.

To seveda tega ne doseže vsak, temveč mora že nekaj sreče in pa bistro glavo imeti. Zato je pa dobro, da dandanes tudi tisti, ki hoče obrtnik ali rokodelce postati, nekaj srednjih šol napravi, če že več ne, vsaj dve, da se v navadnih rokodelskih računih izbistri. Poleg tega so mu pa neogibno potrebne rokodelske ali obrtne šole, v katerih se v teoriji tega uči, kar ga potem v dejanji tako visoko nad druge povzdigne. To pa ne veljá le za mizarja, to je za vsakega rokodelca!

Vsedimo se nekoliko h krojaču. Res je, da mora sedeti in vbadati, kakor bi bil pribit, toda vendar ne več toliko, kakor poprej, ko niso še strojev imeli. Sedaj ima krojač najlepše življenje. Današnji krojač je nekoliko podoben dvokolničarju, toda ne več, kakor le toliko, kolikor se obema kolo vrti. Sicer je pa razloček jako velikansk. Dvokolničar Bogu dneve krađe, krojač si z vrtenjem kolesa služi denar in to hitreje, kakor si ga je služil, ko je še vbad za vbadom moral z roko delati.

Kedar se je pa dobro šivati izučil, gré pa ta in oni na Dunaj v akademijo. Vsak tudi tega ne more, kajti ondi je treba plačati blizo 200 goldinarjev. Kdor ima pa dobre stariše ali pa sam kaj pod palcem, naj se mu ne smili denar, temu naj ga žrtvuje in mojster bo kmalo storjen. V krojaški akademiji na Dunaji učé se obleko meriti, — ne tako, kakor jo meri krojač v prtenih hlačah doma med gorami, kedar na jesen v „štero“ pride, temveč merijo jo po človeškem telesu na podlagi stereometrije. Kdor ima spričevalo, da je krojaško akademijo dovršil, dobí povsod izvrstno službo za prirezovalca ali pa tudi poslovodjo po vseh večjih krojaških zavodih. Prva plača mu je takoj 80 goldinarjev, na ktere pa ni toliko časa čakal, kakor uradnik, ki je osmo šolo dovršil in morda tudi še nekaj univerze

videl. Pa tudi pozneje ne ostane dolgo pri njih, temveč si brzo dalje pomaga.

S tem nikakor nečemo trditi, da bi to vsacega krojača čakalo. Ali kdor te vrste ljudi pozná, pritrđil nam bode, da so vsi jako bistroumni in nadarjeni podaniki, katerih si tudi vsak opomore kolikor toliko. Da so tudi reveži med njimi, je obče znano, ali kje pa je stan, ki bi jih ne imel? Edini milijonarji jih ne poznajo, kajti, kdor ondi uboža, ni več milijonar — temveč berač!

Stopimo k peku. No to so Vam pa prav s posebno milostjo božjo nadarjeni obrtniki. Trpé veliko, tega jim ne bo nihče odrekal, pa imajo tudi lepo plačilo za svoje trpljenje. Sicer je pa tukaj razdeljeno. Trpí pomočnik in fant, plačilo za trpljenje pa gospodar ali gospodinja spravi, komur je ravno bolj pri rokah mošnjček odpreti. Pekarija je Vam obrt, ki se dandanes z zlatom splačuje, in kdor se ne boji nočnega dela in hudega trpljenja, ta naj se gré za peka učít. Le nekaj let in če bo imel kaj pod palcem — za kar ni treba posebnega velikega kapitala, pa bo storjen gospod! Hiše mu bodo same od sebe iz zemlje rastle in prej kakor v štacuni ali kje drugod bode bogat, da sam ne bo vedel koliko da ima. Saj to je ravno obrt, ki je ne bo nikdar konec. Res je, dokler se človek uči, mora težke koše starega kruha prenašati in potem ko je pomočnik, težke vreče moke dvigovati, toda kaj to, če se mu vsak tak dvigljaj z zlatom plača, takoj kedar mojster postane in na svojo roko delati začne.

Kje pa je nižji uradnik, da bi si bil že v svoji mladosti hišo kupil s prihranjenim ali v službi pridobljenim denarjem? O prvem niti govora ni, ker mora vesel biti, če toliko dobi, da pošteno shaja in mu ni treba dolga delati, o poslednjem se niti nemimo ne, kajti uradnik si razven prisojene plače ne prisluži nič v uradu, ker si ne sme! Kdor bi pa v službi po stranskem zaslužku gledal, pa kmalo gré in je že doslužil, naj že bo tako ali tako. Uradnik drugače ne pride do svoje hiše, kakor če jo priženi. Sicer mu jo pa še le na starost smrt preskrbi dva metra dolgo in pol metra visoko, ktera mu ostane, dokler ž njim vred ne strohni.

Kolikor je učenih stanov, naj že bo potem človek v tem ali onem, ga ni, ki bi toliko „nesel“, kakor rokodelski ali obrtnikov, če se ga človek na pravem mestu poloti. Le tisti si lahko kaj pomaga, čegar delo je odvisno od njegove pridnosti. Bolj če je obrtnik zmožen in bolj če je priden, bolj mu raste premoženje. Pri uradniku je pridnost pač lepa lastnost, koristi posebne mu pa ne donaša. K večjemu, če ga morda čez nekaj let za kako boljšo službo priporočé, če nima dotični kake pike, da je narodnjak ali še celo ultra-panslavist. Rokodelcu ali obrtniku se na vse to ni ozirati. Raz njegove strehe celo leto brez skrbi 15 metrov dolga narodna trobojnica visi, zarad tega ne bo imel prav nobene škode.

Od gmotne strani premostrili bi bili zadosti, kako naj si mladeneč, ki se, recimo, ne uči prav lahko latinščine ali grščine, postelje, da bo v poznejših letih lahko ležal in koristen državljan, ter spoštovan meščan postal. Jutri hočemo si pa vsakdanje življenje še od druge, od socialne strani ogledati.

(Konec prih.)

XXVII. vesoljni zbor nemških katolikov.

(Dalje.)

(Tretje „zaključeno“ občno zborovanje v sredo 2. t. m. Odseki za krščansko usmiljenje, za družčino in za krščansko umetnost. Kaj se je tukaj sklenilo? Tretje občno „javno“ zborovanje. Škof Marty iz Dakota o misijonih in cerkvi v severni Ameriki. Nemški kulturni boj je Amerikaneem zelo koristil. Dr. Franc Hergenrother, apostolski vikar v laškem in v apostolskem sedežu.)

Nasveti stavljeni v gori imenovanih odsekih so bili bistveni ti-le ter sprejeti so bili enoglasno:

1. Zbor priporočá v podporo Rafaelovo društvo, svari pred lahkomišljenim izselovanjem in nagovarja nemške in avstrijske izseljence, naj si poiščejo svetá in pomoči pri Rafaelovem društvu.

2. Priporočá Leonovo društvo v podporo ubožnih kandidatov mašništva v Frankfurtu ob Meni.

3. Prosi, naj se ljubezen do sv. očeta skaže v dejanji, ko se darovi v denarjih dajejo.

4. Priporočá prednikom društev sv. Vincencija, sv. Elizabete, potem predsednikom delavskih društev in bolnišničnih blagajnic, naj se usmilijo ubožnih vdov in sirot, da dobé vestnih jerobov.

5. Priporočá osnovo Vincencijevih družeb.

6. Priporočá po mestih kongregacije in zavetišča za žensko mladež, posebno pa hiše za dekletke.

7. Nujno priporočá osnovo katoliških zavetišč v smislu delavnosti više-duhovna gospoda Bosco-ta v Turinu.

8. Zbor naznani, da je dolžnost krščanske oblasti, postavno varovati pravico delavca na nedeljski počitek, in pozivlje delavce in zakupnike, da naj resno zahtevajo nedeljski počitek, ob enem se pa tudi povdarja, da poleg tega, da se skrbi za bolne in opešane, varuje tudi zdravega delavca varstvena postava; isto tako, da se prepové otroško delo in delo omoženih žen.

9. Pozdravlja bratovščino treznosti in družbe po župnijah, da se odpravlja pijanost.

10. Obračá se s prošnjo do katolikov, posebno pa do krščanskih družeb, da naj se vpirajo hrepnjenju po zabavah.

11. V varstvo obrtnega stanú zahteva zbor dokaz sposobnosti, obrtnijskim zadrugam naj se dadó zdatne pravice.

12. Zbor zahteva, da je potrebno osnovati organ za izobraževalno umetnost v smislu krščanskega nazora in naroča pl. Heermannu, da naj stopi v zvezo z založniki bukvarin in naj o tem poročá pri zborovanji prihodnjega leta.

13. Zbor se katolikom na Nizozemskem najtopleje zahvali za priznanje katoliške Nemčije, za gostoljubje in pomoč, ki so skazali pregnanim škofom, duhovnikom in redovnikom.

14. Zbor naroča knezu Löwensteinu, da potrebno pripravi za petdesetletnico papeža Leona XIII.

15. Z ozirom nemških romarjev v Rimu, naj se sv. očetu izraža neomajljiva zvestoba in ljubezen.

Opomniti gre tukaj še, da je poročal tukaj dr. Steinle o delavnosti in prospehu katoliškega društva pravnikov, društvo namreč se vidno razširja.

Ob konci odsekove seje je stavlil stolni propovednik Steinberger nasvet, naj se pošlje prošnja do sv. očeta, da se pospešuje imenovanje Marije Crescencije iz Kaufbeuren za zveličano. Po nekterih opazkah se nasvet zopet verne nazaj k odseku in stvar je pri kraji.

V tretjem občnem „javnem“ zborovanju je govoril škof Marty iz Dakote o misijonih in cerkvi severne Amerike sploh, ki se vzdržuje po nemških duhovnikih, z nemškimi mlodari, z nemško molitvijo in po nemških naseljenikih. (Tudi Nemci katoliki se radi malo pohvalijo. Glejte no, kako so ponosni!) Dvoje narodov je posebno sposobnih po svojem značaju in po svoji zgodovini razširjati cerkev. Irci, tisto ljudstvo misijonarjev in mučenikov, in dalje Nemci, katerih značaj, dejanje in občenje in tudi njih verska spoznava se prikupi Amerikancem. Nemci umejo, stvariti kaj stalnega. Nezaupnost, ki so jo Irci imeli od kraja do nemških katolikov, je zginila, ker so tudi ti preganjani zaradi vere. Nemški kulturni boj je Amerikancem zelo koristil, mnogo delavcev v vinogradu Gospodovem odgojenih v svoji domovini našlo je v Ameriki gostoljubna tla. V severni Ameriki deluje 12 nadškofov, 72 škofov je bilo zbranih v Baltimore, 7000 duhovnikov je pri pastirstvu, v 35 seminarijih se izreja naraščaj. Katoliki imajo sedaj 7600 cerkvá in kapel in pa 3000 šol, v katerih Nemci drugim lepe zglede dajejo. Po katoliških farnih cerkvah je nad pol milijona otrok. Je tam 83 kolegij za više šole, za žensko mladež je 581 viših izobraževališč. Bolnišnice je 154, sirotišč 272. Vsi redovi sv. cerkve so zastopani v zedinjenih državah, ki se še zmirom razširjajo; opatij Benediktincev je sedem, vse so nemške, dalje so frančiškani, kapucini, jezuiti, redemptoristi, ki se posebno brigajo za Nemce po vseh večjih mestih od Novega Jorka do San Francisco. Katoliške družbe so po občinah v najlepšem cvetju, posebno pa po nemških občinah.

Nahajajo se društva za vse stanove, katoliško nemško društvo v pomoč delavcem odpravlja brezposelnost in zavaruje za starost. Vsi ti zavodi vzdržujejo se iz prostovoljnih doneskov. Na zahodu tudi katoliki pripomorejo pri cerkvenih stavbah. Vsi npravstveni Amerikanci so tudi prijatelji katoliški cerkvi. Katoliški cerkvi je vse naklonjeno, ali Amerikanec, mož skušenj, hoče videti kaj vspeha, zato morajo pa katoliki tudi katoliško živeti, da ljudje, oziraje se na nas, Boga hvalijo. Zato bi pa želel, da bi Amerikanec tukaj v Monastiru videli te sijajne manifestacije katoliškega življenja. Stanovitno bojevanje nemških katolikov je tudi nam v Ameriki doneslo neprecenljive koristi, zato se v imenu ameriških katolikov presrečno zahvaljujem. Brezmadežna Devica je patrona severne Amerike, in nje varstvo sklicujem nad vas po svojem škofovskem blagoslovu. Sprejemši blagoslov zbor trikrat zakliče „slava“ mil. škofu.

Deželni poslanec Julij Bahen govori o časnikarstvu, oziraje se posebno na razmere na zapadu. Občinstvo mora za časnikarstvo več storiti, katoliško časnikarstvo še ni zadosti razširjeno. Ko bi naši trgovci in obrtniki v katoliške časopise pošiljali inserate, bi bilo boljše. Katoliško prebivalstvo nima dosti samozavesti. Čim bolj se bo katoliško ljudstvo zavedalo, da je njemu dolžnost in časten nalog podpirati tiskarstvo, tem bolj bo le-to moglo zadostiti svoji zadači.

Poslanec Metzner govori o socialnih razmerah.

Tovarnar Wiese iz Verden-a na Nemškem o tem, kako potrebno je osnovati katoliške delavske zadruga.

Papežev arhivar, dr. Franc Hergenröther iz Rima, podaja žalostno sliko o Italiji, kakšna je sedaj in o sv. apostoljskem sedežu: Nemški katoliki so zmirom protestovali zoper nasilstvo. Sv. Oče ne morejo prijenjati. Samostalnost papeževa je bila neizmerne koristi za ves krščanski svet. O rimskem vprašanji ne moremo nikdar biti vnemarjeni, tudi naši nasprotniki niso. Kaj je iz Italije postalo v 15 letih od l. 1870. Da bi bila Italija edina, je propala toliko cerkvenega premoženja, a edina je le v revščini. Ne le katoliški, marveč pred vsem liberalni listi tožijo o bedi v Italiji. Govornik omenja zadnjih nasilstev laške vlade. S tako Italijo se papež ne more sprijazniti, luč in temota, Kristus in Belial se ne moreta sprijazniti. Vsak veren katolik je za sv. Očeta, zato je za nas katolike neznosno, ako vidimo, da so sv. Oče na milost in nemilost izročeni taki vladi. — Ako s svojimi protesti tudi sedaj nič ne dosežemo, vendar ne smemo molčati, in Bog zna, ako v prihodnosti kaj ne dosežemo. Ako pa tudi ne nastopi boljši čas, upiramo se mi s svojimi protesti lažnjivemu liberalizmu, naši protesti so molitev za sv. Očeta.

Po nekterih opravičnih naznanilih sklene se seja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. septembra.

Notranje dežele.

Se teden dni in zopet si bodo stopile razne stranke v *državnem zboru* nasproti, postave za blagor in napredek naroda delat — ne —, ampak pripraviti se, bodo prišli tjakaj nasprotniki naši. So že obljubili tisti neodrešeni in nespravljivi Nemci, da ne bodo ne prijenjali in ne dovolili, kar in kedar bodo naši poslanci svojih pravic zahtevali za naš narod. Nemška mora biti bodoča Avstrija po mislih teh ljudi ali pa sploh nima biti. Blagor narodov in zboljšanje gmotnega stanja njihovega jim je deveta briga, mednarodni prepir pa prva in poglavitna skrb. Pri vsem tem so pa Nemci še tako nesramni, da nam podtikajo krivdo, da ni miru v Avstriji. Kaj pak da, ko bi Slovani ne zahtevali svojih pravic, kakor jih imajo Nemci, odkar so se bivolovih koč znebili, in bi se še nadalje Nemcem za hlapce pod noge dali, potem bi bil takoj mir v državi. Ker se je pa slovanski lev probudil in zahteva kar mu gre, je pa ogenj v strehi. Če so slovanski groši v davkarji ravno toliko obrajtani, kakor oni, ki jih prinese nemškega kmeta roka, in če slovanskega mladenča kri na bojnem polju ravno toliko zaleže, kakor ona nemškega Miheljna, mora pač vendar Slovenec v šoli in uradu ravno toliko pravice imeti kakor njegov сосед Nemeec. To je vendar jasno kot beli, da bi najbolj zabit hribovec razumel, le nemški neodrešeni tega ne razumejo in so nam nov boj napovedali. V ožgled tega bode pač težavno stališče bodočemu predsedniku državnega zbora, kteremu bi bil tu pa tam pač poleg zvoncea tudi še kanon potreben, da bi ž njim nemške irredentovce na red pozival. Vsaj lansko leto zvonec dostikrat ni prav nič izdal. Kdo da bo bodočemu zboru predsednik, ni še znano. Čujejo se glasovi, da Smolka ne bo več, ker je že prestar in bi mladim „gadam“ à la Knotz, Pickert, Strache e tutti quanti ne bil kos. Nekoliko se misli na Coroninija, če bi bil pri volji zopet predsedništvo prevzeti. Pa tudi na Lichtensteinov klub nekteri nekoliko mislijo, da bi morda v njem bodoči predsednik tičal. Naj že bo ta ali oni, zavidati ga v ožgled bojevitih strank prav nič ne bo potreba. Kupa pelinoveca ga bode vsak dan čakala.

Solnograški državni poslanec c. k. dvorni sovetnik Lienbacher je nedavno enemu uredniku „N. Wr. Tagblatt“-ovih rekel, da je sedanje *Taaffejevo ministerstvo* ravno toliko konservativno kakor Pilat veren, če tudi je v katoliško vero vpleten. Vse se nahaja v njegovem kabinetu, pravi Lienbacher, le konservativnega ministra ne! Na to so se oglasili nekteri češki konservativni listi, ki so jeli naštevati konservativne sedanje ministre in so v resnici prišli do pet, in sicer: najprej je misterski predsednik grof Taaffe sam, potem pa naučni minister Conrad, bramovski minister grof Welsersheimb, trgovinski minister baro Pino, in konečno poljedelski minister grof Falkenhayn. Na to naštevaje oglasijo s pa „Pol. Fragm.“, da ni res, niti jeden naštetih ministrov, pravijo, ni v resnici konservativen. Grof Taaffe se ni še nikdar izrazil, da je konservativec v pravem pomenu besede; pač pa je vsa njegova politična preteklost odločno liberalne barve, čemur se ima tudi zahvaliti, da je svoje dni v Beustovem in I. Auerspergovem ministerstvu sedel. Da ni ravno tistih liberalcev eden, ki hočejo zvezde klatiti, no to mu je pomagalo, da je sedaj na prvem mestu v kabinetu. Grof Taaffe je birokrat stare garde, in si je prisvojil liberalne pridobitve. — Kako da je Conrad konservativen, je pač v živem spominu minoli državni zbor in borba njegova ter goropadni fiasko, ki ga je doživel nasproti P. Greuterju. Ko bi imel Conrad v resnici le nekaj konservativne dlake na sebi, bi mu pač ne bilo treba tjakaj v Bukovino po mandat hoditi; konservativci bi se bili kar spulili zanj. — Baronu Pinotu očitajo „Fragmenti“, da je bil pod liberalnim Auerspergovim misterstvom cesarski namestnik v Bukovini in da je tisto vladlo po možnosti podpiral. To bi mu pa morda še pozabili, ko bi se ta Pino letos ne bil tako pregrešil, da je od koroških Slovencev mandat prevzel. Tega mu noben nemški konservativec ne bo odpustil in — marš v liberalni koč ž njim! O bramovskem ministru grofu Welsersheimbu ne vedó drugega, kakor da je vojak in se za politiko prav malo briga. Toraj tudi ne more konservativen biti! (?) Ostane jim edino saj poljedelski minister grof Falkenhayn. Temu pač priznavajo „Pol. Fragm.“, da je konservativec, saj so ga tudi konservativci volili l. 1879. Ali on je preveč poljedelski minister da bi se za politiko brigal. Toraj tudi pri tem konservativcem ne bo dobička imel. Nam, t. j. Slovincem, se pa vendar bolj pametno zdi, da se grof Falkenhayn več za svojo stroko, za poljedeljstvo briga, kako bi kmetu in grajščaku težavno breme olajšal kakor pa za nesrečno politiko, od ktere kmet še nikdar nič prida imel ni.

Nerad gré sedanji naučni *minister baron Conrad*, pa bo menda vendar-le iti moral. Bog ga nesi! Kakor čujemo, dvignili so se vrli tirolski konservativci proti njemu in mu hočejo noge spodbiti. Pravijo namreč, da ne pridejo poprej v Hohenwartov klub, dokler se naučni minister Conrad kakemu drugemu s poti ne umakne. Vsled tega so

se menda med vlado in vplivnimi možmi iz državnozbornske desnice že pričele razprave, kdo da naj bi za slučaj, ko bi Tirolci res pri svoji zahtevi ostali, stopil na Conradovo mesto. Naj pride, komur drago, pod današnjimi okoliščinami izvestno ne bo kmalo naučnega ministra, ki bi se tako malo brigal za Slovence, kakor se je ravno baron Conrad. Kako krvavo potrebne bi bile slovenske srednje šole po slovanskih pokrajinah, vé vsakdo, le minister baron Conrad ne; z nemškimi šolami nas pa kar obsipa. „Slovenec“ je že lansko leto dokazal ad oculos, da je nemška mestna šola odveč. Minister Conrad tega ni verjel. Sedaj se je dokazalo, ker so se do večeraj ko je bil poslednji dan vpisovanja za tisto le štirji učenci oglasili, od katerih pa dva niti nemški ne znata ne. Zatoraj pač ne bo noben Slovenec po Conradu jokal. Prej ko gré, bolje bo za nas! Njegovo cincanje kakor njegova ljubeznjivost do nas, nam že zdavnej preseda.

Vnanje države.

Nemci so pripravljenti! Od obal iztočnega morja, kjer je glavno torišče nemškega vojnega brodovja, se piše, da je taisto tako v redu od največjega parnika, do najmanjšega čolnička in od prvega admirala do poslednjega pomorščaka, da v enem tednu vso svojo pomorsko vojsko na noge spravijo. 7 oklopnih fregat, 5 oklopnih korvet in 12 oklopnih ladij z 132 topovi in potrebnimi torpedi napolnijo, če bi bilo treba v 8 dneh s častniki, pomorščaki in živežem, tako imajo vse v vrodu in pripravljeno. Škoda, da niso povedali, da si deveti dan tudi že zmago priboré. Je že res, da imajo vse pripravljeno, toda kar tako, kakor po nitki pa tudi ne pojde vse.

Na *Francoskem* se je zopet nekdo neumrljivo blamiral. Minister Brisson, o kterem so poprej republikanci mislili, da jim bo republiko v nebesa povzdignil, je na 8. t. m. svojim volilcem nekaj čenčaje svoj program razvijal. Kakor so ga poprej, dokler je mož molčal, vsi za nekaj posebnega imeli, tako je sedaj prišel ob vse zaupanje, od kar je na 8. t. m. usta odprl in same neumnosti govoril, kterim se je na prvi pogled neresničnost dokazati dala. Brisson je hvalil, da so se pod sedanjo republiko finance zboljšale, vsakemu čevljarčku je pa le predobro znano, da francoske finance niso bile še nikdar bolj v neredu, kakor so ravno sedaj. In ne da bi pri tem ostalo. O kaj še; nezavrt voz finančnih stroškov s tako hitrostjo pod klanec dère, da republikance same groza sprehaja. Pri vsem pa Brisson še obljubuje, da jim bo davek zmanjšal, če ga volijo v državni zbor. Žalostno družbinsko življenje hoče zboljšati s šolami in pa s preskrbovanjem ubozih. No, ko bi se s šolami dala lakota potolažiti, potem bi taiste na Francoskem pač noben človek ne poznal! Toda s tem še ni vse odpravljeno. Brisson si je s tem govorom silno veliko škodoval, ker je dokazal, da francoske razmere jako slabo pozná. Edino, kar je zadel, je to, da pravi, da sedaj ni čas, da bi se država od cerkve popolnoma lečila, zato naj se pa duhovščini bolj na prste gleda, da se ne bo v politiko vtikala. Vpliv vsega govora je bil tak, da če Brisson še do sedaj ni vedel, kaj pomeni: „Si tacuisses“ itd., bo pa od slej na dalje pomnil, kaj se to pravi.

Tu in tam čuli smo že očitane, zakaj da se „Slovenec“ *španjskemu velikemu vojnemu šundru* vedno le posmehuje in ga ostentativno smeši. Odgovor na to nam je pač lahek. Ne morda iz prijaznosti proti Nemcem! Kako da je posebno naš list Nemcem prijatelj, je vsakemu znano, kdor na tem mestu zvesto zasleduje njegovo pisavo. Španjska napihnenost in pretirani ponos sta, ki nam ne moreta družega nego pomilovanje obuditi. Ker sta pa oba tolikanj zaslepljena zaradi nekdanje slave iz 15. stoletja, da britke sedanjosti niti ne vidita ne, ne moremo družega za-nje imeti, kakor — satiro. Da jim ne delamo krivice, čujmo, kako govori odličan Španjol, sedanji ministerski predsednik Canovas de Castillo. 9 t. m. imeli so veliki ministerski zbor, v kterem so se za mir odločili. Canovas je rekel: „Saj nimamo ne brodovja in ne streljiva, še manj pa družih za vojsko potrebnih reči. Naše obali so brez straže, in naši arzenali prazni! Če prodere vojna stranka, se ji bom takoj ognil, vidoč, da so vsi poskusi na ohranjenje miru zastoj. Takoj potem skril se bom pa v poslednji kotič naše dežele, da ne vidim sramote in ponižanja, ktero nam ne izostane. Ondi bom objokoval prismodarje onih, ki so nas v slepi strasti v nevarnost treščili.“

V *Anamu* so proglasili Chanonga za novega kralja in ga mislijo 19. septembra slovesno kronati. 14. septembra spremili so ga v slovesnem sprevođu v kraljevo palačo. Med prebivalci jela je kolera razsajati.

Izvirni dopisi.

Iz Šmartna pri Litiji, v začetku meseca sept. Mislim, da ne bote prostora odrekli v „Slovenec“, g. vrednik, kratkemu popisu neke zdravilne rastline ali kaj?

Lansko leto o svetem Martinu sem bil doma v Suhokrajni ter zvedel, da imajo ljudje dober pomoček

zoper gade. Prav rad bi bilto dosedaj neznano koristno zelišče poznal; toda zaradi pozne jeseni ga ni bilo lahko najti, ker je perje njegovo že dozorelo in obletelo bilo. Naročil pa sem bil domačim, naj mi zanaprej (poleti) to rastlino pošljejo na ogled.

H koncu meseca julija res po pošti dobim tri take „rože“ zoper gade; drugi dan sem jih tudi tukaj v Šmartnem našel; rastejo ob potih, plotovih, po pašnikih in senošetih. To je čisto domača rastlina; pozná jo marsikteri, dasi imena ne vé. Zraven je bil v škatljici tudi „recept“ priložen, kako se ta „roža nuca“, ako človeka ali živinče gad „vgrizne“ (piči).

Pomišljeval sem nekoliko, bi li to novo zdravilno rastlino v „cajtenge“ dal ali kaj? Ker so osebe, ki so mi jo poslale, popolno verljive in zanesljive, tedaj o zdravilni moči te rastline dvomiti nisem smel, posebno že za to ne, ker je skušnja posamezne slučaje že sama potrdila.

Rastlina čisto domača ali po imenu ne znana, kaj storiti? Poslal sem eno vejico te rastline preč. g. S. Robiču, znanemu prirodoslovcu in rastlinarju na ogled s prošnjo, naj blagovoli botaniško ime povedati te rastline. Preč. g. Robič je bil tako prijazen, da mi je latinsko in nemško ime naznanil (slovensko mu ni znano). Tu se očitno zahvaljujem preč. gospodu, da mi je to rastlino vsaj z latinskim in nemškim imenom določil. Rastlinoslovec jo imenuje: Agrimonia eupatoria (gemeiner Odermennig). Suhokrajnčanje ji pravijo: „tista roža zoper kače“. Če ji narod pravega dobrega imena ne vé, ji bomo pa „gadovec“ rekli, ali ne g. vrednik?

Ta rastlina zraste na dobri zemlji do 30 palcev visoka (sem jo meril), lahko tudi višje; navadno je visoka kake 3 do 4 pedi. Korenino ima močno, čvrsto, tudi prezimi; steblo je trdo, kosmato, navadno ima po več stranskih vejic (odrastkov), ki na desno in levo ob deblu stojé; tudi te so kosmatinate. Perje je kosmato in zobčasto; zadnja tri peresca so jag'odovemu prav podobna; sicer pa je na peresnem steblo po več malih peresc v podobi križa.

Odrastki imajo pri kolenih ravno taka peresa. Ta rastlina cvete najbolj julija meseca pa tudi avgusta. Cvete dolgo; spodaj nastavlja že male ščetice, zgoraj pa še cvete. Časa ima pet malih, rumenih peresc. Raste povsod, tudi po Gorenjskem je je dosti. Njene male ščetice, polne tankih, v sredo zakrivljenih kavličkov, so drobnici prav nadležne, ker se kaj rade volne in dlake primejo, pa tudi obleke.

Te ščetice tudi kodraste pse rade imajo. Toda veliko manjše so kakor repinec (lapuh).

Rabi se tako-le: „Ako gad človeka vgrizne, naj to rastlino poišče in jo zveči in pojé; če drugače ne gre, s kruhom naj jo zveči; ali pa močan pelinovec iz nje naredi in pijé. Vsa rastlina je zdravilna, tudi korenina. Z rastlino ali njenim sokom namaže se tudi rana.

Živina pa že tako rada to rastlino jé; dá se taki bolni živini par rastlin ali pa še več in se tudi rana namaže, pa je dobro. Mož, ki mu je bil gad živinče vgriznil, mi je pravil, da je bila žival že skoraj „firtig“, kar dá tri take rastline in jo je rešil. Po taki skušnji menda ne bomo dvomili nad zdravilno močjo tega „gadovca“; zatoraj želim, dragi „Slovenec“, da občinstvu priobčiš ta spis. Za plačilo ti pošljem par teh rastlin, da jih tudi drugim pokažeš. Suhokrajnčanje so prav veseli, da to „rožo“ poznajo, kajli tam je dosti gadov. Kakor povsod, veljá tudi tukaj: Probate! poskusite, in če se res ta rastlina potrdi tako zdravilno, kakor so mi zanesljivi ljudje povedali, potem — gorjé gadom! — Morda bi bilo dobro, da bi jo lečniki preiskovali?

To, g. vrednik, pisal sem iz najboljšega namena, da bi vsakteri poznal to rastlino, če precej ne, poznej; saj se bo lahko že mladež v šoli učila jo poznavati; da jo le eden v fari pozná, kmalo zvedó to tudi drugi.*)

Martin Molek, kaplan.

„Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani

sedemnajsti občni zbor.

(Dalje.)

Gosp. Bregar misli, da se društvo mora preosnovati tako, da društveniki ne bodo plačevali 1 gl.

*) Ta spis došel nam je še le danes v roke in ga prav z veseljem priobčimo. „Gadovec“ je pa pri nas; kdor ga želi videti, naj se izvoli potrditi v vredništvo dopoludne. Lepa hvala g. pisatelju. Vred.

letnine le za ime, kar je vendar nekoliko preveč, ampak letnina naj se poviša od 1 na 3 gl. in na novo vstanovljeni društveni list naj se potem razpošilja društvenikom brezplačno. Na ta način zboljšalo bi se gmotno stanje in tudi pospešilo slovstveno delovanje društva, ker vsak društvenik bi po svoji moči list gotovo rad podpiral tudi duševno in tako bi listu nikoli ne manjkalo primernega gradiva.

Gosp. predsednik opomni, da je misel o preosnovi društva in vstanovljeni društvenega lista zaradi mnogih vzrokov neizpeljiva; kar se pa tiče pisave „Učit. Tov.“, odgovoren je za-njo le vrednik, ki je pa véasi zbog pomanjkanja gradiva v toliki zadregi, da si ne more drugače pomagati, nego da dene v list to, kar ravno ima; véasi je pa vredništvo tudi po dopisovalcu nekako zapeljano, da dene v list kaj takega, kar ni ravno najprimerniše. Sploh pa naj gg. učitelji list le dobro podpirajo in list bode tak, kakoršnega si sami želé. „Tov.“ vrednik se gotovo ne bo nikoli branil sprejemati v list primernih spisov; polemike pa v svojem listu ne bode gojil.

G. Bregar pravi na to, da on s svojo izjavo ni hotel nikogar žaliti, ampak on le želi, da bi se, ako kdo v „Tov.“ kaj napačno poroča, sprejel v list tudi dotični popravek.

G. Alojzij Jerše, nadučitelj v Trebnjem, obžaluje, da je med učiteljstvom sploh mogoče, da se kolegi med seboj javno prepirajo in grdi; gorko priporoča naj učitelji, kolikor mogoče, zložno in prijazno med seboj živé. Naše pomanjkljivosti in napake bodo svetu že drugi odkrili; saj smo izpostavljeni, kakor sveča na svečniku in naši nasprotniki pa tudi ne zamudé nobene prilike, ako morejo kteremu izmed nas kakošno zasoliti. Učimo se kolegialnosti od drugih stanov!

Občno odobravanje sledilo je tem, vsakemu učitelju iz srea govorjenim besedam.

G. Srečko Stegnar in Ivan Tomšič, c. kr. učitelja v Ljubljani, povdarjata, da se s praznim besedovanjem stališče „Učit. Tov.“ le spodkopuje in nikakor ne koristi. Komu bi se pa pri preosnovi izročilo vodstvo in vredništvo lista? Naj le odberó gospodje izmed sebe 5 ali 10 društvenikov, ki bodo jamčili za dovoljen vspeh preosnove in takoj se bo pričelo. Dokler se pa to ne zgodi, mora vse pri starem ostati, ako nočemo, da vse ne razpade. G. Stegnar celó nasvetuje, naj se vsakoletna posvetovanja o „Tov.“ spremembi popolno opusté, kar zbor večinoma odobri.*)

(Konec prih.)

Domače novice.

(Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani), ki je začela razpošiljati knjižice z markami v prvih dneh meseca julija t. l., razposlala je dosedaj na različna poverjeništa že nad 200 knjižic, deloma s krajcarskimi, deloma z desetkrajcarskimi markami. Akoravno so knjižice tako prirejene, da se, ako se plačuje v običajnem redu, izpolnijo v jednom letu, vendar vrnilo so se nam že v tem kratkem času tri krajcarske knjižice polne, prva pod št. 10 že pred 14 dnevi iz Zagorja, druga pod št. 39 od priprostih delavcev v daljnem Seegrabnu pri Ljubnem na Zgornjem Štajarskem, in tretja pod št. 143 iz Radovljice. Posebno zanimljivo in posnemanja vredno je to, da je zadnje imenovanih kupil celo rodoljub H. H. sam. Čast in hvala vsem. Vesele znamenje je dalje, da se, kakor povzamemo privatnim poročilom, jako dobro razpečavajo tudi desetkrajcarske marke, česar se začetkoma nismo mogli tako za trdno nadejati. Rokjaki, le tako naprej, in po preteku leta, upati smemo, bo fond za zgradbo „Narodnega Doma“ v Ljubljani za 20.000 goldinarjev bogatejši. (Denar in oglasila za poverjeništa pošiljati je gospodu dr. Josipu Starétu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.)

(Nemška mestna šola napreduje!) Včeraj smo pisali, da se ni še noben šolar vanjo oglasil, danes nam je že mogoče zabilježiti 4 učence. Dva od teh sta Nemea, dva Slovenca, potem naj pa še kdo reče, da nemška šola ni bila živa potreba za Ljubljano! Vičani, Trnovci, Krakovci in Šišenci, kar jih je iz

*) Vsa ta stvar zaradi spremembe „Učit. Tov.“ je postala do dobrega neješčja, človek bi mislil, da morajo učitelji vredniku hvaležni biti, ker se trudi in dela — za čast učiteljstva in sploh slovenskega občinstva. — Toda nekteri to drugače mislijo. Kaj je tu večje, nevednost ali aroganca? Vr.

„boljših“ rodovin, ktere na nemški jezik (posebno če je goveji) še kaj držé, dali so pa svojo nadopolno mladost v „Schulvereinovo“ šolo, kjer se bo vse „zastoj“ dobivalo in če ne bo drugače bo „Schulverein“ tistim slovenskim starišem, ki imajo svoje sinove pri njem v šoli, tudi še celo stanarino plačeval. Na tak način so zbornali skupaj za dva razreda blizo 70 otrok, iz katerih se bodo izrejali slovenski janičarji. To je še dobro, da mišljenje, ki se otroku v normalni veepi, ni še nikakor merodajno za poznejšo dobo, temveč se taisto še le na srednjih šolah, dostikrat pa še le celó na velikih šolah vtrdi.

(Strastno agitacijo) napeli so Ljubljanski talmineci posebno okoli tistih družin, katerih zakonski blagoslov je velik, zaslužek in sploh dohodki pa majhni, da bi njihovo deco spravili v nemško „Schulvereinovo“ šolo. Žalibog da so jih tudi res mnogo vjeli, ker so jim vse zastoj obetali. Tem zapeljanim Slovincem se bodo pa že konec leta oči odprle, kakošno krivico so storili svojim otrokom s tem, da so jih vtaknili v nemški poduk, kterega ne razumejo. Največi razloček pokazal se bo pa še le tedaj, kedar bo treba za prvo šolo poskušnjo napraviti in bodo „Schulvereinove“ reve stali kakor telički na prvi paši. V slovenščini jim ne bo mogoče poskušnje narediti, ker se je učili ne bodo, v nemščini bodo pa propadli, ker jo zadosti znali ne bodo. Tak bo konec te najnovejše krivice, ktera se po perfidnosti talminecev in nevednosti naših ljudi njihovim otrokom godí, da jih nekam silijo, čemur po svoji narodnosti kos niso.

(Šolska poslopja) so se zopet napolnila z žgolečo mladino. Danes popoldne imeli so v raznih cerkvah službo božjo za srečen in vspešen začetek novega leta, ker „prazno je delo brez „žegna“ z nebes“.

(Gosp. J. Matjan) je edini, kateri je dobil za mizarske in tapecirarske izdelke prvo odlikovanje — zlato medaljo — v Lincu, kar smo še le danes izvedeli. Prekosil je toraj Dunajske in druge firme, kar je še bolj častno za našo obrt. — Jury-sodna komisija se je mudila pri njegovem delu pol ure, kar pri nobenem drugem ni storila. Diplome je javno izročal c. kr. namestnik baron Weber sam; vojaška godba je vsakemu oddelku napravila tuš in pokanje topičev je spremljevalo to slovesno djanje. Od VIII. oddelka je g. Matjan imel sam to čast.

(Pred porotniki) stal je včeraj dopoludne ulijalec Janez Hribrnik. 19. aprila stepla sta se s kmetskim fantom na cesti med Lužami in Velešovicim. Hribrnik seže po nož in tovariša obsuje. Sedemkrat ga je dregnil, in to dvakrat za smrt. Dobil je štiri leta hude ječe, post, in pa vsako leto 19. aprila temnico. — Druga obravnava vršila se je proti potepuhu Francu Ulagi iz Loža. Ukradel je nekemu trgovcu iz miznice 344 goldinarjev. Vrh tega ima pa še več drugih tatvin na vesti, ktere je tudi vse obstal. Dobil je za vse skupaj pet let hude ječe.

(Spremembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) Gosp. Teodor Valenta, nadučitelj in šolski voditelj v Krškem, imenovan je učiteljem in voditeljem nemške deške ljudske šole v Ljubljani, in ravno tu gospdč. Alojzija Bauer, učiteljica v Radovljici kot učiteljica in voditeljica na nemško deklško ljudsko šolo; g. Ferdo Strel, zač. učitelj v Ratečah, je za trdno postavljen v Žalino. — Gosp. Jakob Dimnik, zač. učitelj v Trnovem (pri ilir. Bistrici), je za trdno imenovan na III. učiteljsko službo v Postojni. — Za trdno sta postavljena: gosp. Jurij Erker, star., zač. učitelj v Polomu in gospdč. Franja Vrus, zač. učiteljica na Igu. — Na čveterorazredni šoli v Šentvidu (nad Ljubljano) ostane nadučitelj gosp. Janez Kermavner, II. učiteljsko službo je dobil gosp. Jos. Bregar, III. gospdč. Ivana Cvek (oba za trdno), na IV. učiteljsko službo pa pride zač. gosp. Franc Lušin, potrj. pripravnik.

(Premiranje konj v Radovljici 9. septembra.) Za kobile z žrebeti dobili so: Janez Valant iz Hlebeč 7 cekinov; Miha Beravs z Brega 5 cekinov; Janez Gogala iz Hraš 4 cekine; Janez Marolt iz Radolne 3 cekine; Franc Legat iz Lesec in Jože Pogačar iz Vrbe, vsak srebrno svetinjo. — Za mlade breje kobile: Jurij Globočnik z Gornjega Otoka 5 cekinov; Jože Vidic iz Lesec 4 cekine; Janez Kolman iz Žapuš 3 cekine; Srebrno svetinjo: Luka Grilec iz Zgoš, Marija Debelak iz Nove vasi. — Za jedno in dveletna žrebeta; Jakob Žvan iz Gorjan, Lovro Teran iz Smokuča, Matej Debelak iz Dvorske vasi, vsak po dva cekina.

Srebrno svetinjo: Janez Pristav z Brega in Frano Valant z Lesece.

(Premiranje konj v Kranji 10. septembra.) Za kobile z žrebeti dobili so: Valentin Gradišek iz Trzine 7 cekinov; Andrej Primožič s Pristave, 5 cekinov; Miha Kepic iz Praprotnice 4 cekine; Franc Kepic iz Cerkljan 3 cekine. Srebrno svetinjo: Matija Barle z Luž in Jože Grašič z Golinika. — Za mlade, breje kobile: Janez Likozar z Lokve (Vokla) 5 cekinov; Franc Jenko iz Podrečja 4 cekine; Gašper Zupan iz Prvačevega 3 cekine. Srebrno svetinjo: Franc Gerkman iz Tujnic in Anton Arcs Studenca. — Za jedno in dveletna žrebeta: Valentin Gradišek iz Trzina, Andrej Bohinec iz Zapog in Alojzij Krenner iz Škofje loke, vsak po dva cekina. Srebrno svetinjo: Jožef Zupanec iz Srakovelj in Rok Mali iz Vetrne.

„Sl. Nar.“

(Prvo zelje) ni nič kaj tistemu podobno, ki so ga Ljubljancem do sedaj vajene bile. Morila ga je suša. Kljub temu mu je pa cena jako visoka. 100 glav stane, kakor je ravno roba, 2 gl. 50 kr. pa tudi 3 gl. 50 krajcarjev.

(Nadvojvodinja Štefanija) je ena izmed tistih srečnih, ki si na tem svetu z vsakim korakom znajo ljubezen svojega bližnjega pridobiti. Trst je cesaričinja s svojimi pohodi tjakaj tako očarala, da bodo sedaj najlepši kraj Tržaškega mesta, kjer se bogastvo in krasota v brezmejni meri razprostirata, po njej nazivali. „Corso“ imenovati hočejo od slej na dalje „Corso Principessa Stefania“.

(Parnik „Poseidon“) ki so ga minoli teden v Trstu v vodo spustili „Edinost“ tako-le popisuje. Perpendikularna dolžina mu je 118 metrov, to je brez „prove“ in „pupe“, na površju je toraj dolg tudi do 135 metrov; širok pa je v sredini 13 metrov; displacement na ladiji znaša 7900 tonelat, drži pa 4602 tonelati, ali 46.020 metr. centov. Parnik ima 3 krove; kabin I. in II. reda ima 78, velik salon za goste I. reda je dolg 13 metrov, nekoliko manjši je oni II. reda na „provi“. Po notranji hodnikih je prostora za 400 pasežerjev III. razreda. Za pasažerje I. in II. je 6 kopeljskih kabin vse iz marmorja; na vrhu je velikanski salon za kratkočasje; nahajajo se tam mize za igro in klavir. Nasproti temu zopet drug salon za kadilce. Na gornjem mostu je še tretji velik salon za konverzacijo in za čitanje. 14 lepih prostornih kabin za kapitana in sploh oficirje, pisarje itd. je na prvem krovu; na istem ste tudi 2 kuhinji na par. Vse kretanje broda preskrbuje se na mašine iz sredine ladije, ktera ima tudi 2 električna aparata, ki preskrbujeta svitlobo za ves brod znotraj in zunaj. Brod dobi še 3 velika železna jarbola; izdelan je ves iz jekla, avstrijskega izdelka.

(Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih april, maj in junij t. l. 20.566 novih zavarovanj za 18.805.393 gld. 74 kr. kapitala ter je zato prejela 475.218 gld. 29 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v treh mesecih 165.265 gld. 34 kr. Denarni promet osrednje blagajnice iznašal je 1.481.060 gld. 13 kr. V 48 posojilnicah bilo je v tem času naloženih 394.703 gld. 51 kr., na zemljišča posojenih pa 586.153 gld. 31 kr. Gasilne brizgalnice dobilo je šest občin. — Od 1. januarja do 30. junija bilo je sklenjenih 32.236 novih zavarovanj za 32.075.900 gld. 61 kr. ter se je vplačalo zavarovalnine in pristojbin 837.611 gld. 99 kr., izplačalo pa za škode 259.934 gld. 63 kr. Samoupravna društva za zavarovanje pokojnin postajajo od dne do dne bolj priljubljena. Dokaz temu je, da štejejo do konca junija 1885 že 1288 članov, ki so skupno zavarovali 146.024 gld. 39 kr. pokojnin in zato obvezali vplačati 521.172 gld. ulog — Tudi zastopniški pokojninski fond se izdatno in hitro množi, kajti koncem junija t. l. imel je že 54.460 gld. 30 kr. premoženja. Pri tej priliki naj omenimo, da so imeli pregledovalni odbori posameznih oddelkov kakor tudi samoupravnih oddelkov in poverjeniki banke „Slavije“ pred letošnjim občnim zborom redni zbor, v katerem so sklenili: I. Priporočiti občnemu zboru banke v prevdarek, na kak način bi se prišlo bolj nego do sedaj do razdeljenja dobička med člane v oddelkih zavarovanja na življenje, na kar je že sklenil občni zbor, da se starejšim članom banke „Slavije“, kateri so že s svojo zavarovalnino pokrili zavarovani kapital, izplača iz obresti zalog preostankov 50% tekoče zavarovalnine kot dividenda za leto 1885. — II. Dalje sklenil je pregledovalni odbor pod predsedništvom g. J. U. dr. Fürsta, advokata v Slanem,

priporočiti pri dovoljevanju posojil kolikor možno skrb, posebno da se gleda na večje poroštvo, t. j. da bi bila posojila, kakor pri vseh založnicah, razun s knjižnicami, krita še po drugem načinu. — III. Sklenil je pregledovalni odbor, da se ustanovi posebna rezerva v znesku 50.000 gld., ki ima služiti za pokritje diferencij pri možnem padanju kurzov vrednostnih papirjev, kar je tudi vsprejel občni zbor. — IV. Sklenjeno je bilo, obrniti se v zadevi zavarovanja kmetijskih užitkov na gospodarske družbe, da bi pri zborovanju članov s predavanji vplivalo na prospeh samoupravnega odbora k zavarovanju užitka, in da bi posebno mlajši kmetijski stan seznanjali s prednostmi tega zavarovanja; vrh tega bilo je sklenjeno, naj se pozovejo tudi vsi dosedanja člani samoupravnega društva za zavarovanje kmetijskega užitka, da bi v krogu svojih znancev in občanov s svojim vplivom delovali na pomnoženje članov tega društva. — V. Ko se je prebralo in potrdilo poročilo o vseh drugih drugem podedovanjskega društva (odd. III.), ki se je končalo z dnem 31. meseca decembra 1884, podal se je pregledovalni odbor v likvidacijske prostore, kjer so bili pregledani računski likviditnega letnika in uajdeni v popolnem redu. Računski zaključek likvidnega letnika bil je potrjen jednoglasno. — VI. Konečno bile so pregledane bančne blagajnice in se je proglasilo, da se v izkazkih navedeno premoženje istinito nahaja v blagajnicah, ter da je bilo vse najdeno v popolnem soglasju in redu.

Telegrami.

Požega, 15. septembra. Cesar se odpelje v sredo 16. septembra ob 3 popoldne v Brod, kamor pride ob 5 popoldne. Ob 7 uri popelje se dalje. Dvema zarad razžalenja Veličanstva obsojenima odpustil je vso kazen, 86 drugim hudodelcem pa, kar so še imeli sedeti. Z vojaškimi vajami je bil cesar jako zadovoljen.

Dunaj, 15. septembra. Danes so imeli vodji desnice pri grofu Hohenwarthu konferenco, razgovarjali so se o organizaciji strank.

Budapešt, 15. septembra. Osojni vlak trčil je pri Halesu na Zemunski progi v tovrni vlak. Jeden popotnik je mrtev, štirji so za smrt ranjeni, sedem osebnih in štirje tovorni vozovi leže pa v razvalinah. Poškodovan je tudi poštni voz.

Berolin, 16. septembra. Kakor čujemo ima španjsko pismo dva oddelka. V prvem se Španija opravičuje zaradi sramote, ki se je nemškemu poslaniku ondi napravila in omenja zadostenja, ki ga bo dala. V drugem delu pa prav temeljito razpravlja španjolske pravice do Korolinov. Benomar prebral je do sedaj v uradu zunanjih zadev samo prvi del. Drugi se mora poprej avtentično predstaviti.

Rim, 15. septembra. Na Laškem je za kolero zbolelo od polnoči 13. pa do polnoči 14. septembra: V pokrajini Parma 12 ljudi, 8 pa umrlo; v Reggio-Emilia 2 zbolela, v Palermi 13 bolnih, 4 mrtvi.

Saigon, 16. septembra. Zarad klanja kristijanov v Anamu, pribežalo jih je več tisoč semkaj.

Tujci.

14. septembra.

Pri **Mattieu:** Dr. pl. Saazinger, vsenčlilnični profesor, s soprogo, iz Tübingena. — T. Sienkiewicz, zasebnik, z družino, z Dunaja. — Hermann Roth, trg. pot., z Dunaja. — Anton Schwarz, trg. pot., iz Grada. — Andr. Elsbacher, trgovec, z družino, iz Laškega trga. — Dr. Perišič, s soprogo, iz Starega trga.

Pri **Stonu:** Edwardt, zasebnik, s soprogo, iz Pariza. — Karl Lux, posestnik, iz Braunau. — Lovrenc Žvab in Janez Bunc, učitelja, iz Trsta. — E. Cimadori, dijak, iz Trsta. — Peter Kaseuti in G. Wassermann, zasebnika, z družino, iz Pulja. — Josip Likošer, e. k. major, iz Kremsa. — Maks Stern, zasebnik, iz Zagreba. — R. Roth, trgovec, iz Ravne gore. — Franc Zimmermann, trgovec, iz Rožeka.

Pri **Tavcarji:** Julij Unger, inženir, s soprogo, iz Mürtz-zuchlaga. — Gašpar Kožrnik, duhovnik, iz Trennenberga. — V. Rabič, zasebnik, iz Beljaka. — M. Skutecki, vinski trg., iz Gorice. — Franc Goli, trgovec, iz Idrije.

Pri **Bavarskem dvoru:** Mihael Frey, zasebnik, iz Trsta. — A. F. Olischer in Anton Preschern, zasebnika, iz Ljubna. — Josef Tuhar, zasebnik, iz Rovt. — Franc Rozman, zasebnik, z družino, iz Litije.

Pri **Južnem kolodvoru:** V. Bronner, zasebnik, iz Züriche. — Janez Mauz, rač. svetnik, s soprogo, iz Grada. — F. Horss, lesni trg., iz Trsta. — Nikolaj Dragarja, zasebnik, iz Djakovara. — Alojzij Mailänder, zasebnik, iz Beljaka

Pri **Avstrijskem caru:** Jan. Belohlavek, akad. slikar, z Dunaja. — Evgen pl. Spiess, zasebnik. — Bernard Troger, zasebnik, iz Beljaka.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

16. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83	gld.	30	kr.
Srebrna " 5% " 100 " (s 16% davka)	83	"	70	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	85	"
Papirna renta, davka prosta	100	"	—	"
Akcije avstr.-ogerske banke	808	"	—	"
Kreditne akcije	289	"	10	"
London	125	"	05	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	91	"
Ces. cekini	5	"	88	"
Nemške marke	61	"	35	"

Št. 3383

Razpis

(2)

Štipendij za posebne šole na tehnološkim obrtniškim muzeji na Dunaji, in sicer za mizarstvo, za pohišno opravilo in stavbinska dela, — za pletenje izdelkov iz vrbovega in družega lesa ter za vrboveje, — in za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo.

Izvršuje sklep slavnega deželnega zbora se razpišejo tri štipendije za mizarstvo, za pohišno opravilo in stavbinska dela in za strugarstvo, dve štipendiji za pletenje izdelkov iz vrbovega in družega lesa ter za vrboveje, in ena štipendija za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo.

Pogoji za te štipendije so ti-le:

1. Štipendije za mizarstvo, za pohišno opravilo in stavbinska dela in za strugarstvo znašajo za 12 mesecev po 660 gld. Štipendiji za pletenje izdelkov iz vrbovega in družega lesa ter za vrboveje znašati za 7 mesecev po 324 gld. in štipendija za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo za 6 mesecev 360 gld.

2. Kdor dobi štipendijo, se zaveže, da hoče po izvrševanju šolskega tečaja najmanj skozi pet let v domači deželi proti primernemu plačilu po zahtevani v dotičnih obrtniških delih teoretično in praktično podučevati.

3. Prošnjiki za štipendijo morajo 20 let stari biti ter dokazati, da so slovenskega in nemškega jezika dobro zmožni.

4. Kdor hoče dobiti štipendijo za mizarstvo za pohišno opravilo in stavbinska dela ali za strugarstvo, mora se dokazati, da se je po dovršenem obiskovanju kake strokovne šole za domačo obrtnijo ali po dobro dokončanem poduku pri mojstru praktično posebno odlikoval.

Poduk o mizarstvu in strugarstvu se prične s 1. oktobrom l. 1885; koliko časa bode trajal, se pa ne more določiti, ker to bode odvisno od izobraženja in nadarjenja vsacega posameznega štipendista. Vendar pa se zahteva od vsacega, da najmanj eno leto dotično šolo nepretrgano obiskuje.

5. Prošnjiki za štipendije za pletenje izdelkov iz vrbovega in družega lesa ter za vrboveje, potem za štipendijo za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo morajo razun tega, kar se pod točko 3 zahteva, tudi dokazati, da so ljudsko šolo z dobrim vspehom dovršili; prošnjiki za štipendijo za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo pa morajo tudi še dokazati svoje vednosti in dosežanje praktično prabo pri izdelovanju domačih obrtniških izdelkov iz lesa.

Šolski tečaj za pletenje izdelkov iz vrbovega in družega lesa ter za vrboveje traja od 1. oktobra 1885. leta do 30. aprila l. 1886, oni za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo od 1. oktobra 1885. leta do konca marca l. 1886.

6. Lastnoročno pisane in z vsemi potrebnimi dokazili podprte prošnje predložiti je najkasneje do 24. septembra t. l.

deželnemu odboru.

V Ljubljani, 11. septembra 1885.

Od deželnega odbora kranjskega.

V premogovih jamah

v **Brunnu**, železniška postaja Pöfling, in v **Steyerreggu**, železniška postaja Wies, Gradec — Köflach-ske železnice, se takoj sprejme v delo

100 rudokopov

in (1)

50 izvaževalcev,

kteri so navajeni v skladih po metru obsežnih delati.

Podpisani vladno naznanja, da je pred kratkim svojo

ново knjigoveznico

odprl, ter se priporoča prečastiti duhovščini, kakor tudi slavnemu občinstvu sploh, za dela v njegovo stroko spadajoča, ktera bo zmiraj vestno in kolikor mogoče hitro ter cenó izvrševal.

Z odličnim spoštovanjem

M. Bergant, knjigovez

(1) v Ljubljani, Marijini trg št. 2.